

riječi i hrvatskoga nacionalnog identiteta u Istri, piše o pitanjima učiteljskoga obrazovanja, razmatra razna metodička pitanja nastave (hrvatski jezik, povijest, zemljopis), zagovara primjenu novih pedagoških spoznaja i metoda, objavljuje prikaze pedagoških knjiga i udžbenika te interpretira i aktualizira misli pedagoških klasika.

Uvijek i uporno zagovarajući poboljšanje (suvremenost) pedagoške prakse, Mate Demarin nastavlja objavljivati radove i poslije II. svjetskog rata: bavi se suvremenim oblicima nastave, grupnim i individualnim radom s učenicima, nastavom u kombiniranim odjeljenjima, programiranom nastavom i upotrebom tehničkih pomagala (radovi objavljeni u *Školskim novinama, Pedagoškom radu, Životu i školi, Pedagogiji ...*).

Njegove rasprave u časopisima i knjige krasi jasnoća izlaganja, široka teorijsko-metodološka obaviještenost, utemeljenost spoznaja u bogatom stručnom iskustvu, kao i želja da se u školi afirmiraju suvremena postignuća i osmišljene inovacije.

Temama iz prosvjetne i pedagoške prošlosti vraćao se Mate Demarin često i uspješno. O tome svjedoče njegovi brojni historiografski radovi o hrvatskome, dijelom i o slovenskome školstvu u Istri, u prvom redu monografije *Hrvatsko školstvo u Istri između dva svjetska rata* (1972.) i *Hrvatsko školstvo u Istri - pregled razvoja 1818. - 1918.* (1978.). U njima je cjelovito prikazao razvojni put hrvatskoga školstva u Istri te dokazao prinos hrvatskih učitelja obrani, očuvanju i afirmaciji nacionalnoga identiteta te podizanju prosvijećenosti pučanstva.

Mate Demarin bio je i dugogodišnji prijatelj i suradnik Hrvatskoga školskog muzeja u Zagrebu, a neke svoje vrsne radove objavio je i u *Zborniku za povijest školstva i prosvjete*.

Ime prof. dr. Mate Demarina, kao plemenita čovjeka, vrsna domoljuba, uzorna pedagoškog stručnjaka i zaslužna znanstvenika, trajno ostaje upisano u povijesti hrvatskoga školstva i pedagogije.

Ivan Vavra

Prof. dr. JANKO HERAK (1911.-1992.)

U Zagrebu je 2. listopada 1992. godine umro prof. dr. Janko Herak, jedan od utemeljitelja metodike nastave kemije u nas. Životni put vodi tog znanstvenika od rodnog Žumberka (Brašljevića, 5. svibnja 1911.) preko školovanja u Klasičnoj gimnaziji i studija kemije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu do zvanja profesora kemije i metodičara toga nastavnog područja na Višoj pedagoškoj školi (Pedagoškoj akademiji) u Zagrebu. Srednjoškolski profesor postaje 1936. godine i djeluje u Visokom, Heceg-Novom, Mostaru, Sisku i Zagrebu gdje vodi nastavu kemije na klasičnoj, a potom na IX. gimnaziji, vježbaonici Pedagoškog instituta Filozofskog fakulteta. Stručnu i znanstvenu izobrazbu nastavlja u Zavodu za fizikalnu kemiju u Zagrebu (uz prof. dr. M. Deželića i prof. dr. B. Težaka) i Prvom kemijskom zavodu Sveučilišta u Beču (uz prof. dr. J. Langea). Doktorirao je u Zagrebu 1952., a počasni doktorat stječe na Sveučilištu Jan Hus, Scottsdale, Arizona, SAD, 1980. godine. Najveći dio radnog i životnog vijeka posvetio je odgajanju učitelja kemije za osnovne škole. Dvadeset i sedam godina djeluje na Višoj pedagoškoj školi (Pedagoškoj akademiji) u Zagrebu, od 1948. do 1975. kada odlazi u mirovinu.

Profesor dr. Janko Herak objavio je više od pedeset znanstvenih i stručnih radova; poznati je pisac udžbenika iz kemije za osnovne i srednje škole te metodičkih priručnika za učitelje. Njegovi su udžbenici prevedeni i na talijanski, makedonski, turski, rusinski, slovački, mađarski i rumunjski jezik. Prva i posljednja knjiga objavljena je iz metodike: *Nastavne metode kemije* (1947.) i *Uvođenje početnika u kemiju* (1991.). Sudjeluje u izradi nastavnih programa za škole i studij. Znade se da je posebnu pozornost posvećivao didaktičkim temeljima početne nastave kemije, programu i teoriji udžbenika. Za uspješno djelovanje dobiva 1965. godine nagradu za najuspješniji udžbenik kemije u bivšoj Jugoslaviji, nagradu »Ivan Filipović« (1969.), nagradu pokreta »Nauka mladima« (1970.), nagradu »Davorin Trstenjak« za životno djelo (1973.) i priznanje Pedagoško-književnog zbora (1975.).

Iako analiza njegova prinosa razvoju nastave kemije u Hrvatskoj tek predstoji, sa sigurnošću možemo tvrditi da je uz ime prof. dr. Janka Heraka vezano utemeljenje i razvoj suvremene metodike kemije u nas.

Valentin Puževski